

Radim Uzel

**CESTY
ZA ROMANTIKOU
A EROTIKOU**

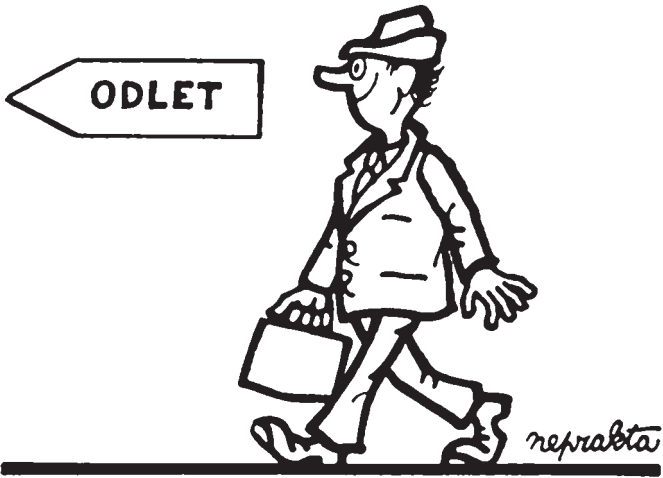

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Cesty za romantikou a erotikou

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Cesty za romantikou a erotikou

Radim Uzel

NAKLADATELSTVÍ EPOCHA

Vydání této knihy podpořila firma
Simply You Pharmaceuticals a.s.

Text & Photos © Radim Uzel, 2014

Illustrations © Jiří Winter, 2014

Cover © Josef Kroupa, 2014

Czech Edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2014

ISBN 978-80-7425-226-6

Není žádným tajemstvím, že v dobách mého mládí to bylo s cestováním do zahraničí špatné. Státní hranice jsem poprvé překročil v jedenadvaceti letech (1961). Byl to takzvaný „malý pohraniční styk“. Dostali jsme k občanskému průkazu jakýsi papír a mohli jsme cestovat do vzdálenosti 50 km od hranic do spřáteleného Polska. Unikátní zážitek!

Další cesta byla ještě atraktivnější. Už jako mladý lékař jsem se dostal poprvé k moři. To jsem v dětství ani nedoufal, že sám na pobřeží Černého moře v Bulharsku ochutnám, že je v moři voda opravdu slaná. To mi už bylo 23 let. A potom dlouho nic. Snad jenom občas do NDR za účelem pašování levného dětského oblečení pro dceru. Bylo v tom jakési dobrodružné napětí, když nám to zboží na hranicích celníci zabavili. Občas taky nezabavili.

V mých padesáti letech se najednou otevřel celý svět. Jakýsi básník praví, že když lev vychází z klece, vychází zpravidla divoce řvoucí. Sice jsem neřval, ale vrhl jsem se na to cestování s celou vášnivostí stárnoucího kmeta. Od padesáti do šedesáti jsem procestoval všechny světadíly kromě Antarktidy.

Do Afriky jsem jel za odměnu jako výherce celosvětové soutěže o nejlepší rozhlasový pořad v rámci sexuální výchovy. Kromě fantastického safari jsme se podíleli na aktivitách afrického svazu propagujícího plánovanou rodičovství a antikoncepci. V Austrálii jsem se zúčastnil rovněž celosvětové odborné konference o potrtech. Čínu jsem si vybral jako zajímavou zemi uplatňující již po léta takzvanou politiku jednoho dítěte. Je to jediná cesta, kterou jsem podnikl i se svou manželkou. V Chile jsem byl na obrovském celosvětovém setkání gynekologů a porodníků. Každá cesta trochu jiná.

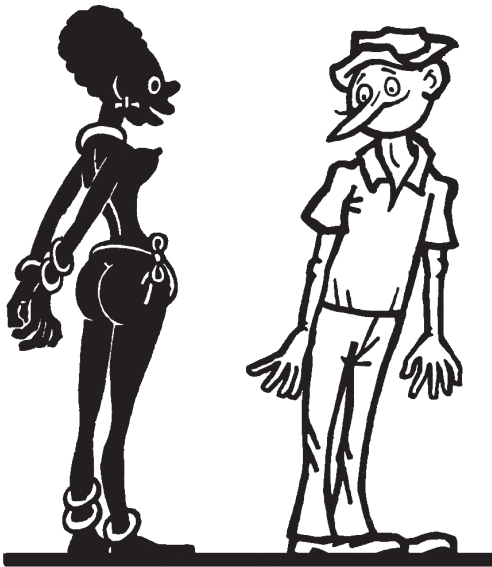
Psal jsem si o tom zápisky a moji kamarádi mě přesvědčili, že jsou docela zajímavé. Já vím, že cestopisy píše dnes kdekdo. Od dobrodruhů cestujících stopem až po prezidenta republiky na oficiálních státních návštěvách. Víím, že ten stopař to má asi trochu zajímavější než prezident. Gynekolog a sexuolog se zase na každou zemi dívá speciálním pohledem. A když má člověk už na zádech pět křížků, nepohrdne občas i nějakým cestovním pohodlím.

Myslím, že právě ta různorodost těch čtyř cest: subsaharská Afrika s divokými zvířaty, téměř tropická Austrálie s potápěním do korálových útesů, Čína křížem krážem a Chile od severních pouští až k jižním dosud činným sopkám, by mohla zajímat i českého čtenáře. Zejména, pokud jsou tyto cesty zarámovány účastí na gynekologických a sexuologických akcích. Na cestách jsem si dělal poznámky a teď jsem všechny ty cestovatelské zážitky sepsal.

Radim Uzel

Výlet do Afriky jsem vyhrál v soutěži o nejlepší rozhlasový pořad s tématem sexuální výchovy. Možná, že si někdo ještě vzpomene na „Červené uši“, později „Červenání“, pořad, který v pozdních večerních hodinách vysílalo několik rozhlasových stanic. Ten pořad jsme připravovali a vysílali na základě telefonických dotazů posluchačů. Ty nejvíce zajímavé odpovědi pak vyšly v několika sešitech prodávaných před léty v českých trafikách. Občas ještě potkávám nějakého pamětníka, který si svůj památeční exemplář Červených uší dává podepsat.

V americkém Populačním institutu ve Washingtonu, známé instituci zabývající se demografickým výzkumem, byla vypsána celosvětová soutěž o nejlepší rozhlasový pořad z oblasti reprodukce. A jelikož, jak je obecně známo, se člověk rozmnožuje způsobem pohlavním, byla dána přednost problematice sexuální. Dotazy byly z oblasti plánovaného rodičovství, antikoncepce, sexuálně přenosných nemocí, intimních sexuálních problémů a partnerských vztahů. Podobná témata většinou „táhnou“. O sexu se odjakživa lidi rádi baví. V hospodě u piva, na operačním sále mezi operacemi, ve škole o přestávce nejen ve třídách, ale i ve sborovně, v továrně u pásu, ba dokonce i ve vězeňské cele jsou sexuální témata jedním z nejčastějších námětů hovoru. Také zdravotní výchova v oblasti sexuality je obecně mnohem lépe přijímána než poučení v oblasti správné výživy, propagace nekuřáctví nebo boje proti alkoholismu. První cenu vyhrála, jak jinak, londýnská BBC. A stříbrná medaile, světe, div se, putovala k nám za Červené uši, jejichž několik dílů jsme pochopitelně za účelem účasti v soutěži nechali přeložit do angličtiny.

Cena nebyla finanční, jako autor pořadu jsem byl odměněn bezplatným výletem na safari do Tanzanie. A jelikož to organizoval americký Populační institut, nebylo to jenom safari, ale také návštěva afrických organizací plánovaného rodičovství.

Za sexuální rozhlasový pořad jsem tedy pobýval mezi divokými zvířaty rovníkové Afriky. A také jsme navštívili africké organizace zabývající se nejen antikoncepcí, ale třeba i péčí o padlé dívky.

Pátek 21. listopadu

Odlet z Prahy 6.35 ráno linkou KLM, v Amsterdamu pak přestup do podstatně většího Boeingu – tady jsem se setkal se zbytkem výpravy. Celkem 25 lidí, z toho 10 výherců mediální soutěže, zbytek pak Američani – členové Populačního institutu z Washingtonu. Jak jsem pochopil, tak si cestu platí sami, zatímco my to máme od nich za odměnu. Z Evropy jsme tu celkem čtyři, dva lidi z Velké Británie, jeden z Francie (to je ovšem americký novinář) a já. Dobrý duch

zájezdu – sekretářka Populačního institutu jménem Devinka – mi hned v letadle připevňuje jmenovku a dodává informační brožurku s podrobným programem a seznamem všech účastníků. Každý tu má fotografii a životopis. Mnohé Američany znám už z Populační konference v Káhiře, nebo ze svých cest do USA. Zvlášť sympatický je prezident institutu Werner Fornos, kterého už snad mohu počítat mezi své přátele, a jeho žena Moyne. Taký jejich sekretářka Devinka byla už na konferenci v Káhiře. Slovenští kolegové jí tam říkali „Děvínská“. Tentokrát tu však žádné kamarády Slováky nemám a jsem tedy po celou dobu zájezdu odkázán na cizojazyčné prostředí.

Z Amsterdamu je to do Dar es Salaamu v Tanzanii 11 hodin letu + 2 hodiny časový posun. Odlet 10.25 hodin, přílet 23.15. Po přiletu skleníkové vedro, přijetí na letišti v salónku pro VIP, tři slavnostně oděni černoši v tmavých oblecích s kravatami, neustále se smějící sněhobílými zuby – je to jeden úředník z ministerstva turistiky, druhý z ministerstva zahraničních věcí a třetí je za nevládní společnost pro plánované rodičovství. Dodávkové auto vezlo kufry, ostatní jsme jeli do hotelu dvěma mikrobusey. První nepřijemnost – nejluxusnější hotel ve městě Sheraton je náhle bez elektrického proudu, jakož i okolní městská čtvrt. Než to personál jakž takž zorganizoval při baterkách a nouzovém osvětlení, šel jsem se zavazadly pěšky do 6. poschodí. Nefunguje klimatizace a neteče voda – ještě že mám s sebou baterku. Můj spolubydlící Nick C. Stout – to je ten Američan z pařížského vydání International Herald Tribune – těžce usedl do křesla a pravil: „Vítejte ve třetím světě!“

Asi za půl hodiny začalo svítit světlo a téci voda. Taký vzhledem k air condition se svět jeví hned v příjemnějších barvách, však už jsem smrděl jaksepatri. Užil jsem tabletu proti malárii a usnul spánkem spravedlivých.

Sobota 22. listopadu

8.00 snídaně – jako ve všech mezinárodních hotelích s několika hvězdičkami. Navíc černoška umíchá na přání libovolný počet vajec

nebo vaječnou omeletu. Dobrý sýr s feferonkami, žlutý meloun si tu pokapávají citrónem, což taktéž činím. Mikrobussem návštěva různých vládních institucí, také hlavně několik úřadoven UMATI (to je nevládní organizace jako naše Společnost pro plánování rodiny a sexuální výchovu). Nejzajímavější byla návštěva školy pro padlé dívky. Pokud během školní docházky otěhotní, což zde není bůhvíjaká zvláštnost, tak ji ze školy vyloučí. UMATI se o ně stará tak, že jim zajišťuje pokračování školy, učí je pečovat o dítě a taky v této péči pomáhá. Vše mám vyfotografováno, nafilmováno a shromážděny tiskové materiály. V jedné stanici UMATI předvedli taky antikoncepční divadelní hru, jinde zazpívali a zatančili. Taky jsme navštívili ústředí celostátní organizace tanzanských žen.

Odpoledne byla v hotelu tisková konference se zástupci místního tisku. Vedoucí výpravy a ředitel Populačního institutu z Washingtonu Werner Fornos mne stále všem představuje a současně si stěžuje, jak je u nás v Praze draho a jak jsou tam taxikáři sprostí a okrádají cizince. Má s tím zkušenosti, v Praze byl už dvakrát.

Vyvrcholením programu bylo večerní předávání cen. Přítomen premiér a ministr zahraničních věcí, televize, novináři, všichni černí jako uhel. Jako kulturní vložka tančí černošský soubor písní a tanců. U velkého kulatého stolu pro osm osob jsem byl jediný bílé pleti – vedle mne seděl sympatický velvyslanec republiky Togo. Přesvědčoval mne o tom, že Radim zní jeho uším jako ryze muslimské jméno. Celkem mne to překvapilo. Do postele jsem se dostal ve 23.00 hod., Nick šel ještě oslavovat do baru, je přece jenom o něco mladší.

Neděle 23. listopadu

Ráno dost brzo budíček (Nick ho natáhl už na 6.30 hod.). Po snídani odjezd mikrobussem na letiště Dar es Salaam. Kameloti na křižovatkách nám strkají místní noviny, Američani to kupují – je tam materiál ze včerejšího předávání cen. Než vrátili peníze, tak jsme ucpali křižovátku a vznikla nepředstavitelná dopravní zácpa.

Africké a ne příliš důvěru vzbuzující malé letadlo nás dopraví na letiště Kilimanjaro, vzdálené asi 450 km. Po 15 minutách letu ještě mezipřistání na ostrově Zanzibar – palmy a kaluže. Prý je tam taky historické skalní město a pěstuje se hřebíček a jiné koření. K nám do letadla přistoupila skupina škaředých ženských mluvících německy. Po přistání markantní rozdíl v teplotě a příjemnosti ovzduší oproti Dar es Salaamu. Zde v důsledku více než 1000 metrů nad mořem vane příjemný vánek a je asi 23 stupňů. V dohledu hora Mount Meru (druhá nejvyšší hora Afriky), Kilimandžáro v nedohlednu.

40 minut trval transfer mikrobusem do hotelu „Novotel Mt. Meru“ v Arushi. Zde v recepci opět uvítací černošské trio, neomezené množství pomerančového džusu. Začíná lehký tropický deštík, okolní zelené pahorky africké v mlze. I zde hotelový pokoj vysokého standardu, jenom telefon není přímý mezinárodní jako v hlavním městě. Což se taky projevilo na ceně. Z Dar es Salaamu jsem domů telefonoval za cca 200 Kč, tady stejný hovor měl cenu pětinasobnou. Mobily tady nefungují.

Odpoledne vyrážím do Arushi – tady to vypadá opravdu jako skutečná nefalšovaná Afrika. Blátivé cesty, na cestě chćíplí psi, pitoreskní kadeřnická bouda, tržiště velice exotického charakteru. Dva černí gentlemani mne varovali, když jsem odbočil z hlavní cesty směrem do hor. Že prý nebezpečí přepadení. Poděkoval jsem jim. Jeden z nich byl manažerem místního hotelu „New Safari Hotel“, ale celkem slušnou angličtinou přiznal, že ten jeho hotel je „new“ už jenom podle jména. Potom mi jeden mladík nabízel svou sestru. Žvatlal něco o tom, že „pracuje pro cizince“. Nejdříve jsem si naivně myslel, že jako překladatelka, teprve po chvíli jsem pochopil, že se jedná o práci sexuální. Tak jsem zdvořile odmítl. Chtěl mi prodat alespoň svoje tranzistorové rádio – ani tento obchod se však neuskutečnil.

Jelikož začalo trochu pršet, mívám rychle jakousi bohoslužbu konanou na polorozpadlé tribuně pod velikým stromem se špatně fungujícími a pískajícími mikrofony. No co, i na našich manifestacích to občas tak ve zvukové aparatuře píská. Jenom ty tribuny jsou u nás trochu

festovnější. Před deštěm jsem se schoval pod jakousi velmi primitivní stříšku. Teprve po chvíli jsem zjistil, že ta hromada hader na zemi je spící bezdomovec, živý jen podle dechu.

V hotelu jsem si po návratu v 16.30 dal jakousi místní specialitu, což byly opečené chleby obložené vším možným. Prý je v tomto mezinárodním hotelu potrava hygienicky bezpečná. To se ještě uvidí. Večer v hotelovém pokoji to preventivně léčím na společném dýchánku, kam snesli Američani všeho chuť svých dovezených lahví. Při jakémkoliv fotografování zavelí vždy „sklenice dolů“, aby nebylo na fotografiích vidět pítí. USA je vlastně pokryteckou zemí. Američani konzumují alkohol bez jakýchkoliv zábran, ale na fotografii se to nesluší. S hrůzou si uvědomuji, že až dosud mám nejméně 90 % fotografií z takovýchto setkání se sklenicí v ruce. Asi se to u nás nebere tak přísně.

Pondělí 24. listopadu

Domorodci nám tvrdí, že v tomto období, kterému se říká „malá vlhká perioda“, prší vždy krátce jednou denně. Včera asi byla výjimka, protože pršelo dvakrát, jednou dopoledne, jednou odpoledne, vždy asi půl hodiny. Ráno je nebe modré, jenom nad horami se honí mraky. Příjemné, svěží ovzduší, zpívají jacísi exotičtí ptáci.

Putování mikrobusem po různých institucích souvisejících s aktivitami plánovaného rodičovství. Navštívili jsme jejich centrum ve vesnici Moshi (asi 50 km od Arushi po slušné asfaltové cestě). Jako přidruženou výrobu provozují farmu na pěstování zeleniny, ryb, mají taky dvě krávy a něco prasat. Provedli nás klinikou na zavádění všemožné antikoncepce. Snížili počet dětí na jednu ženu z původních 7,6 na 5,4, což považují za veliký úspěch. Těžší práce je ovšem s muži. Ukázali nám krejčovskou manufakturu se čtyřmi starými Singrovkami a anglickou školu pro malé děti. Demonstrován také traktor a jeho příslušenství. Sbory dospívajících a dobrovolných pracovníků zazpívaly antikoncepční písně a další skladby oslavující antikoncepci.

Zodpovědní pracovníci pronesli nekonečné projevy ve svahilštině chabě tlumočené.

Návrat do hotelu asi ve 14.00 hod. Šel jsem ještě na procházku do Arushi (město? vesnice?), jelikož jsem předešlého dne nedošel pro hrozící déšť až na konec tržiště. Tentokrát jsem plně vychutnal tu africkou atmosféru. Taky jsem si prohlédl polorozpadlé lešení, nebo spíš jakousi primitivní tribunu, kde se včera odehrávala ta exotická bohoslužba pod širým nebem. Zapomněl jsem, že dnes ještě nepršelo, tak jsem zmoknul pět minut před hotelem.

V hotelu jsem si potom dal kuře v kokosové omáčce. Nic moc. Abych pravdu řekl, nejsem z těch afrických specialit zase až tak příliš nadšen. Všechno to spravilo velmi dobré místní lahvové pivo Kilimanjaro. Kromě letiště Kilimanjara a piva Kilimanjara mají taky ještě minerálku stejného jména. Jenom ta hora je vidět špatně, stále je zahalena mraky. Jenom jednou na několik minut se odhalil tupý zasněžený vrcholek, ale než jsem to stačil vyfotit, už to zase bylo hned pryč. Vzpomínám, že Hanzelka a Zikmund tam před léty vylezli a vztyčili československou vlajku.

Večer jsem už potom ležel v posteli a četl dovezenou literaturu, abych nezapomněl česky.

Úterý 25. listopadu

Ráno opět start dvěma mikrobusey „to the country“. Tentokrát jízda po silnici, jaká snad není ani v Rusku. Přijeli jsme do 15 km vzdálené vesnice, kde zdejší dobrovolníci provozují speciální centrum pro mládež. Produkce písní a recitace místní černošské omladiny. Všichni to o překot natáčejí a fotí. Písně jsou vesměs s antikoncepční tematikou. Už se nedivím tomu, že Mezinárodní federace plánovaného rodičovství dává do Evropy jenom 5 % svého rozpočtu. Přestože doma na to nadáváme, tady vidím, že jsou ty peníze hrozně potřebné. Učí děti antikoncepci už od školních let. Taky mají vlastní elektrárnu a malé hospodářství.

Potom jsme ještě navštívili vládní centrum pro populační politiku. Školí lektory asi pro 300 vesnic a dostávají poměrně slušné dotace z mezinárodních organizací.

Po návratu do Arushi jsme měli v hotelu safari školení, jak se máme chovat mezi divokými zvířaty. Vystupovat z auta můžeme jenom na přímý pokyn průvodce, aby nás nesežral lev nebo jiný predátor. Pak koupel v teplé vodě, která trochu ulevila pochroumaným zádům. Pochopitelně ještě párty na hotelovém pokoji u jednoho amerického páru, jehož ženská část se jmenuje Irene. Tato dáma doposud připomínala typickou Američanku, jak ji známe z hollywoodských filmů. Neustále s něčím nespokojená a naštvaná. Tentokrát však kupodivu v dobrém rozmaru a příjemném alkoholovém rozpoložení.

President Werner Fornos mne požádal, abych mu, jeho manželce Moyne a indickému šéfovi poroty dělal na safari společnost ve „velitelském“ džípu. Čímž mne potěšil. Ještě se mi večer podařilo zavolat domů do Prahy – to byl ten pověstný hovor za 1000 Kč. Ale dozvím se aspoň, že je doma vše v pořádku, také já ubezpečím ženu o svém dobrém zdravotním stavu a pravidelném užívání antimalarik.

Středa 26. listopadu – začátek safari

Hned po snídani je před hotelem přistaveno pět naleštěných džípů s černými šoféry v khaki nažehlených uniformách a jedno doprovodné vozidlo se safari služebnictvem a personálem, mezi nimi jeden, který to všechno filmuje a jmenuje se Kaziměř. Náš řidič je zřejmě jakési kápo přes ty ostatní, je mladý, nesmírně sympatický a jmenuje se Mroso. Pokud prý bychom si jeho jméno nepamatovali, můžeme mu dát nějaké jiné. Každé auto je pro řidiče a pět osob. Vedle Mrosa sedí šéf celé výpravy Werner Fornos, za řidičem já a vedle mne Rahul Singh z Bombaje z Indie, spisovatel a publicista, předseda poroty, která nám udělila ceny. Za mnou sedí Joyce Cramer, sympatická dáma pracující v plánovaném rodičovství státu Maryland. Zřejmě je s Wernerem nebo jeho ženou příbuzná, nebo aspoň dobrá známá.

Před třemi lety jsme s ní byli v Anopolisu v USA na obědě. Obratnými dotazy jsem zjistil, že je jí čtyřiašedesát let. Vedle ní pak sedí Wernerova žena Moyne – dobrý duch celé expedice. Zadní sedadla jsou méně pohodlná. Přestože jsem oběma dámám několikrát v průběhu safari nabízel výměnu, nechtěly ani slyšet. Pravděpodobně kvůli mým namoženým zádům, patrně však také pro nepřetržitou mnohahodinovou americkou konverzaci, kterou spolu vedly a která neutuchala od rána do večera. Naštěstí jsem jim moc nerozuměl. Mluvily potichu, rychle a motor auta byl dostatečně hlučný.

Já se po cestě můžu držet nad sebou i madla, kterým se vysunuje střecha. Občas tedy můžu za jízdy doslova za ruce viset, což se projevuje jako výhodné zejména ve velikých výmolech. Projeli jsme centrem Arushi, které znám už z předchozích dvou individuálních vycházek. Pak následuje asi 30 km dobré asfaltové cesty – v Tanzanii velká vzácnost – tento div světa financovala prý Světová banka. První zastávka je v jakémsi obchodě se suvenýry, kterému se říká „umělecká galerie“. Hlavním sortimentem jsou ebenové hlavy všech velikostí. Velice civilizované záchody s tekoucí vodou, mýdlem a čistými ručníky. Nicméně jsme nic nekoupili – raději až na zpáteční cestě. Já jedu jenom s malým batohem a kabelkou na kameru a foťák. Většinu věcí jsem nechal v hotelu Mt. Meru v Arushi. Kdyby tak moje žena viděla tu skromnou výbavu na pětidenní safari, tak by ji nepochybně ranila mrtvice.

Na té první zastávce taky první případ lékařského zásahu – jak je vidět, budu dělat celé výpravě neoficiálního doktora, což u zhýčkaných Američanů nebude žádná sranda. Však taky filipínský karikaturista Norman B. Isaac na mne hned bujaře pokřikuje svahilským „daktari!“ Tentokrát se neudělalo dobře místopředsedkyni Populačního institutu paní Sarah Epsteinové, řečené Sally. Je jí už skoro osmdesát let a po zběžné kontrole generických názvů všech léků, které ráno měla na srdce, játra, ledviny a další orgány, jsem usoudil, že se předávkovala sedativy. Spravilo to spočítání tepu, uklidňující slovo a klid v autě v poloze pololeže. Stejně nemám nic jiného k dispozici. Pokud se